

**UCHWAŁA NR LII/976/16  
RADY MIASTA KRAKOWA**

z dnia 14 września 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych  
funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz uchwały Nr XVIII/313/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dot. opracowania programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków Rada Miasta Krakowa uchwala co następuje:

**§ 1.** Przyjmuje się Program wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Środki na realizację działań, wynikających z Programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, będą ujmowane w kolejnych budżetach Gminy Miejskiej Kraków, w miarę możliwości finansowych.

**§ 3.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

**§ 4.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady  
Miasta Krakowa

**Bogusław Kośmider**

Załącznik do uchwały Nr LII/976/16

Rady Miasta Krakowa z dnia 14 września 2016 r.

**PROGRAM WSPIERANIA  
RODZINNYCH OGRODÓW  
DZIAŁKOWYCH  
FUNKCJONUJĄCYCH NA OBSZARZE  
GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW**

**Spis treści**

Wykaz pojęć i skrótów użytych w opracowaniu.....	3
<b>1. Wstęp i założenia Programu.....</b>	<b>4</b>
1.1. Cel, charakter i podstawa prawna wydania dokumentu.....	5
1.2. Istotne w kontekście Programu przepisy i zagadnienia prawne dotyczące Rodzinnych Ogrodów Działkowych.....	6
<b>2. Ogólna charakterystyka Rodzinnych Ogrodów Działkowych objętych Programem.....</b>	<b>13</b>
2.1. Rodzinne Ogrody Działkowe aspekcie w społecznym, urbanistycznym i własnościowym.....	13
2.2. Stan prawny i faktyczny Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na terenie administracyjnym Gminy Miejskiej Kraków.....	14
2.2.1. Powierzchnia i usytuowanie ogrodów działkowych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.....	14
2.2.2. Stan własnościowy nieruchomości zajętych pod Rodzinne Ogrody Działkowe, tytuł prawny stowarzyszeń ogrodowych do gruntów oraz wykaz ROD.....	16
<b>3. Plan operacyjny Programu.....</b>	<b>23</b>
3.1. Cel Nadrzędny Programu.....	23
3.2. Beneficjenci Programu oraz formy udzielania wsparcia.....	28
<b>4. Priorytety, cele szczegółowe, założenia i zadania Programu.....</b>	<b>29</b>
4.1. Priorytet i cel szczegółowy Programu.....	29
4.2. Założenia Programu.....	29
4.3. Zadania Programu.....	30
<b>5. Wdrażanie i realizacja Programu.....</b>	<b>38</b>
5.1. Rekomendacje dotyczące wdrożenia Programu.....	38
5.2. Wskaźniki osiągnięć Programu.....	40

## WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

- **u.r.o.d.** – ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 40 z 2015 r. poz. 528)
- **ROD** – Rodzinny Ogród Działkowy
- **UMK** – Urząd Miasta Krakowa
- **Program** – Program wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, przyjęty uchwałą nr XVIII/313/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r.
- **Uchwała** – Uchwała nr XVIII/313/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie: ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dot. opracowania programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków

## 1. WSTĘP I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków opracowany został w oparciu o uchwałę nr XVIII/313/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie: ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dot. opracowania programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków. Na mocy tej uchwały Rada Miasta Krakowa zobowiązała Prezydenta do opracowania programu, określającego zasady i warunki udzielania przez Gminę Miejską Kraków dotacji Stowarzyszeniom Ogrodowym, przeznaczonych w szczególności na modernizację infrastruktury ogrodowej, jeżeli wpłynie to na poprawę warunków do korzystania z ROD przez działkowców lub skutkować będzie zwiększeniem dostępności społeczności lokalnej do danego ROD. Przedmiotowy program powstał w zgodzie z założeniami Celów Strategicznych ujętych w *Strategii Rozwoju Krakowa*, przyjętej uchwałą nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 kwietnia 2005 r. oraz zagadnień strategicznych *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Krakowa na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 roku oraz perspektywą na lata 2016 – 2019*, przyjętego uchwałą nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r. Z założenia służyć powinien jako asumpt dla stowarzyszeń ogrodowych do otwarcia bram krakowskich rodzinnych ogrodów działkowych dla społeczności lokalnej w zamian za udzielenie przez Gminę szeroko rozumianej pomocy oraz dotacji przeznaczonych na budowę lub modernizację, często wymagającej naprawy lub wymiany infrastruktury ogrodowej.

Wdrożenie Programu powinno przyczynić się do realizacji idei zrównoważonego miasta, efektywnie wykorzystującego swoje zasoby oraz do krzewienia ogrodnictwa i popularyzacji wśród mieszkańców sposobu rekreacji, wypoczynku i spędzania wolnego czasu na terenach zielonych Gminy Miejskiej Kraków. W programie określony został cel nadrzędny, priorytety, zadania, założenia a także aspekty finansowe realizacji założeń. Zaproponowane w Programie zadania opracowane zostały po konsultacji i przy pomocy stowarzyszenia ogrodowego – Polski Związek Działkowców – Okręg Małopolski w Krakowie, który na terenie Gminy Miejskiej Kraków prowadzi zdecydowaną większość rodzinnych ogrodów działkowych. Do opracowania Programu wykorzystano wszystkie dostępne materiały, plany działań, istniejące programy, sprawozdania oraz materiały dodatkowe Urzędu Miasta Krakowa i Polskiego Związku Działkowców. Przedstawiona w Programie charakterystyka i stan faktyczny krakowskich ogrodów działkowych, przygotowane zostały na podstawie zgromadzonych danych i dokumentów, pozyskanych od stowarzyszeń ogrodowych i rodzinnych ogrodów działkowych podczas aktualnie prowadzonych w Urzędzie Miasta Krakowa postępowań administracyjnych w sprawie stwierdzenia nabycia prawa użytkowania nieruchomości zagospodarowanych pod rodzinne ogrody działkowe w trybie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych i mają charakter poglądowy, mogący ulec, po zakończeniu czynności wyjaśniających nieznacznym zmianom w zakresie powierzchni i liczby ogrodów.

## **1.1. CEL, CHARAKTER I PODSTAWA PRAWNA WYDANIA DOKUMENTU**

Celem Programu jest opracowanie zasad i warunków oraz podjęcie zgodnych z prawem działań, mających na celu wspieranie przez Gminę Miejską Kraków Rodzinnych Ogrodów Działkowych poprzez udzielenie pomocy i dotacji Stowarzyszeniom Ogrodowym w szczególności na modernizację infrastruktury ogrodowej, jeżeli wpłynie ona na poprawę warunków do korzystania z ROD przez działkowców lub skutkować będzie zwiększeniem dostępności społeczności lokalnej do danego ROD. Celem Programu jest również wykorzystanie przez Gminę walorów Rodzinnych Ogrodów Działkowych, poprzez zachęcenie Stowarzyszeń Ogrodowych do stworzenia otwartych dla mieszkańców terenów ogólnych w zamian za możliwość udzielenia wsparcia oraz przyznania i efektywnego wykorzystania środków finansowych.

Program po jego przyjęciu przez Radę Miasta Krakowa, będzie miał charakter dokumentu obowiązującego, precyzującego cele, kierunki działań oraz konkretne zadania w perspektywie długoterminowej. Podstawą prawną opracowania jest art. 17 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, określający możliwość otrzymania dotacji celowej z budżetu Gminy, art. 126, 127 i 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, 938, 1646, z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626, 1877, z 2015 r. poz. 238, 532, 1045, 1117, 1130, 1189, 1190, 1269, 1358, 1513, 1830, 1854, 1890, 2150, z 2016 r. poz. 195) w zakresie dotacji celowych na cele publiczne dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych, a także zarządzenie Nr 983/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie sporządzenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Krakowa oraz planowania i realizacji budżetu miasta Krakowa oraz zarządzenie Nr 2940/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 30 października 2015 r. zmieniające zarządzenie nr 983/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 2015 r. w części dotyczącej planowania bieżących zadań budżetowych.

Przy opracowaniu programu uwzględniono wszystkie przepisy prawne i wytyczne dotyczące rodzinnych ogrodów działkowych i dotacji, które omówione zostały w dalszej części opracowania.

## **1.2. ISTOTNE W KONTEKSCIE PROGRAMU PRZEPISY I ZAGADNIENIA PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH**

### **• USTAWA O RODZINNYCH OGRODACH DZIAŁKOWYCH**

Podstawowym aktem prawnym w zakresie Rodzinnych Ogrodów Działkowych jest ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 40, z 2015 r. poz. 528), normująca formę prawną Rodzinnych Ogrodów Działkowy oraz prowadzących je stowarzyszeń ogrodowych, a także określająca możliwości i warunki otrzymywania przez rodzinne ogrody działkowe dotacji z budżetu Gminy. Do najbardziej istotnych przepisów, z uwagi na przedmiotowe opracowanie należy słownik definicji, a także przepisy ogólne, dotyczące zasad zakładania i funkcjonowania rodzinnych ogrodów działkowych, praw i obowiązków działkowców, zasad ich zrzeszania się oraz zadań organizacji działkowców.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

5) rodzinnym ogrodzie działkowym – należy przez to rozumieć wydzielony obszar lub obszary przeznaczone na cele rodzinnych ogrodów działkowych, składające się z działek i terenu ogólnego, służące do wspólnego korzystania przez działkowców, wyposażone w infrastrukturę ogrodową;

6) stowarzyszeniu ogrodowym – należy przez to rozumieć stowarzyszenie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.) powołane wyłącznie w celu zakładania i prowadzenia rodzinnych ogrodów działkowych;

9) infrastrukturze ogrodowej – należy przez to rozumieć budynki i budowle, ogrodzenia, aleje i drogi ogrodowe, place zabaw, świetlice, hydrofornie, sieci wodociągowe i energetyczne oraz inne urządzenia znajdujące się na terenie rodzinnego ogrodu działkowego przeznaczone do wspólnego używania przez osoby korzystające z działek oraz służące do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodzinnego ogrodu działkowego, o ile nie wchodzą w skład przedsiębiorstwa;

7) regulaminie rodzinnego ogrodu działkowego – należy przez to rozumieć obowiązujące na terenie rodzinnego ogrodu działkowego przepisy określające szczegółowe zasady zagospodarowania i korzystania z działki oraz funkcjonowania i zagospodarowania rodzinnego ogrodu działkowego, a także zasady korzystania z terenu ogólnego i infrastruktury ogrodowej;

3) terenie ogólnym – należy przez to rozumieć grunt w rodzinnym ogrodzie działkowym, który nie stanowi wyodrębnionych działek, przeznaczony do wspólnego używania przez osoby korzystające z działek;

4) prawie do działki – należy przez to rozumieć ustanowiony zgodnie z ustawą tytuł prawny uprawniający do korzystania z działki;

Art. 3. Podstawowymi celami rodzinnego ogrodu działkowego, zwanego dalej „ROD”, są:

- 1) zaspokajanie wypoczynkowych i rekreacyjnych potrzeb społeczeństwa poprzez umożliwianie prowadzenia upraw ogrodnich;
- 2) poprawa warunków socjalnych członków społeczności lokalnych;
- 3) pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans;
- 4) integracja wielopokoleniowej rodziny, wychowanie dzieci w zdrowych warunkach oraz zachowanie aktywności i zdrowia emerytów i rencistów;
- 5) integracja społeczna osób w wieku emerytalnym oraz niepełnosprawnych;
- 6) przywracanie społeczności i przyrodzie terenów zdegradowanych;
- 7) ochrona środowiska i przyrody;
- 8) oddziaływanie na poprawę warunków ekologicznych w gminach;
- 9) kształtowanie zdrowego otoczenia człowieka;
- 10) tworzenie warunków do udostępniania terenów zielonych dla społeczności lokalnych.

Art. 4. ROD są urządzeniami użyteczności publicznej, służącymi zaspokajaniu wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb socjalnych członków społeczności lokalnych poprzez zapewnienie im powszechnego dostępu do ROD oraz działek dających możliwość prowadzenia upraw ogrodnich na własne potrzeby, a także podniesienie standardów ekologicznych otoczenia.

Art. 5. ROD stanowią tereny zielone i podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a także w przepisach dotyczących ochrony przyrody i ochrony środowiska.

Art. 6. 1. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego tworzą warunki dla rozwoju ROD.

2. Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na realizację celu określonego w ust. 1.

Art. 7. ROD zakładane są na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeń ogrodnich

Art. 9. Grunty stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego mogą być w drodze umowy sprzedawane, oddawane w nieodpłatne lub odpłatne użytkowanie na czas nieoznaczony lub użytkowanie wieczyste stowarzyszeniom ogrodnim z przeznaczeniem na zakładanie i prowadzenie ROD – w trybie określonym w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.)

Art. 11. 1. ROD prowadzony jest przez jedno stowarzyszenie ogrodnicze.



2. Podział gruntu na teren ogólny i działki, budowa infrastruktury ogrodowej oraz zagospodarowanie ROD należy do stowarzyszenia ogrodowego.

3. Infrastruktura ogrodowa stanowi własność stowarzyszenia ogrodowego, z zastrzeżeniem art. 49 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.)

Art. 17. 1. Stowarzyszenie ogrodowe, prowadzące ROD na obszarze danej gminy może otrzymywać **dotację celową** z budżetu tej gminy, z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, 938 i 1646) w zakresie udzielania dotacji celowych dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku.

2. Dotacja, o której mowa w ust. 1, ma służyć realizacji celu publicznego, związanego z zadaniem gminy, o którym mowa w art. 6 ust. 1, i może być przeznaczona w szczególności na budowę lub modernizację infrastruktury ogrodowej, jeżeli wpłynie to na poprawę warunków do korzystania z ROD przez działkowców, lub zwiększy dostępność społeczności lokalnej do tego ROD.

3. Przepisy ustawy nie ograniczają uprawnień jednostek samorządu terytorialnego do wspierania ROD na podstawie przepisów odrębnych.

Art. 45. 1. Działkowcy lub osoby zainteresowane zawarciem umowy dzierżawy działkowej mogą zrzekać się w stowarzyszeniach ogrodowych w celu zakładania i prowadzenia ROD oraz obrony swoich interesów i reprezentacji.

2. Do stowarzyszeń ogrodowych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach.

Art. 46. Do zadań stowarzyszeń ogrodowych należy w szczególności:

1) propagowanie idei ogrodnictwa działkowego w społeczeństwie, a szczególnie wszechstronnego znaczenia ROD dla rodzin działkowców i mieszkańców miast oraz racjonalnego wykorzystania gruntów miejskich;

2) działanie na rzecz wszechstronnego rozwoju ogrodnictwa działkowego;

3) zakładanie i zagospodarowywanie ROD;

4) ustanawianie praw do działek;

5) wszechstronne działanie na rzecz ochrony przyrody i środowiska;

6) organizowanie i udzielanie pomocy oraz poradnictwa w zagospodarowaniu działek i prowadzeniu upraw ogrodniczych;

7) propagowanie wiedzy ogrodniczej, zwłaszcza poprzez szkolenia i prowadzenie działalności wydawniczej;

8) prowadzenie działalności społecznej, wychowawczej, wypoczynkowej, rekreacyjnej i innej na rzecz osób korzystających z działek, ich rodzin oraz społeczności lokalnych;

---

9) działanie na rzecz zagospodarowania i zabudowy ROD zgodnie z jego celami oraz przepisami prawa

Art. 76. 1. Właściciel nieruchomości nie może wydać decyzji, o której mowa w art. 75 ust. 1, jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy rodzinny ogród działkowy spełnia przynajmniej jeden z warunków:

1) funkcjonowanie rodzinnego ogrodu działkowego na nieruchomości jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego;

2) rodzinny ogród działkowy funkcjonuje na nieruchomości co najmniej 30 lat, a nabycie własności nieruchomości przez Skarb Państwa nastąpiło w związku z zakładaniem rodzinnego ogrodu działkowego lub funkcjonował on na nieruchomości w momencie nabycia własności nieruchomości przez Skarb Państwa;

3) rodzinny ogród działkowy funkcjonuje na nieruchomości co najmniej 30 lat, a nabycie własności nieruchomości przez jednostkę samorządu terytorialnego nastąpiło w związku z funkcjonowaniem na niej rodzinnego ogrodu działkowego;

4) nieruchomość zajęta jest przez rodzinny ogród działkowy, który posiadał ustaloną lokalizację w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 6 maja 1981 r. o pracowniczych ogrodach działkowych, lub na podstawie art. 11 ust. 3 lub art. 33 tej ustawy stał się ogrodem stałym.

2. W przypadku rodzinnego ogrodu działkowego spełniającego jeden z warunków, wskazanych w ust. 1, stowarzyszenie ogrodowe prowadzące ten rodzinny ogród działkowy, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nabywa prawo użytkowania – w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny – nieruchomości zajmowanej przez ten rodzinny ogród działkowy. Stwierdzenie nabycia prawa następuje w drodze decyzji.

3. Przepisy art. 75 ust. 5 i 7 stosuje się odpowiednio.

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych określa przesłanki umożliwiające uregulowanie tytułu prawnego Stowarzyszeń Ogrodowych do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w odniesieniu do których, prowadzące je Stowarzyszenie Ogrodowe nie może wykazać tytułu prawnego. Zgodnie z treścią powyższych uregulowań, rodzinny ogród działkowy, decyzją administracyjną nabywa prawo użytkowania zagospodarowanego gruntu jeżeli na dzień wejścia w życie obowiązującej ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych – tj. na dzień 19 stycznia 2014 r. spełniał przynajmniej jedną z przesłanek zawartych w art. 76 tej ustawy.

#### • USTAWA O FINANSACH PUBLICZNYCH

Kwestie regulacji i możliwości otrzymywania dotacji przez stowarzyszenia ogrodowe prowadzące Rodzinne Ogrody Działkowe reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, 938, 1646, z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626, 1877, z 2015 r. poz. 238, 532, 1045, 1117, 1130, 1189, 1190, 1269, 1358, 1513, 1830, 1854, 1890, 2150, z 2016 r. poz. 195). W oparciu o tę ustawę jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać określonej kategorii podmiotów dotacji celowej z budżetu.

Art. 126. Dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych przeznaczone na podstawie niniejszej ustawy, odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych.

Art. 127. 1. Dotacje celowe są to środki przeznaczone na:

1) finansowanie lub dofinansowanie:

a) zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami,

b) ustawowo określonych zadań, w tym zadań z zakresu mecenatu państwa nad kulturą, realizowanych przez jednostki inne niż jednostki samorządu terytorialnego,

c) bieżących zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego,

d) zadań agencji wykonawczych, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 3 lit. b,

e) zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym,

f) kosztów realizacji inwestycji;

2) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych w zakresie określonym w odrębnych ustawach.

2. Dotacjami celowymi są także środki przeznaczone na:

1) realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 6, wydatkowane przez podmioty realizujące te programy, inne niż państwowe jednostki budżetowe;

2) realizację projektów pomocy technicznej finansowanych z udziałem środków europejskich i środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b;

3) finansowanie lub dofinansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty, ze środków przekazywanych przez jednostki, o których mowa w art. 9 pkt 5, 7 i 14;

4) realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5;

5) współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich;

6) wyprzedzające finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, o którym mowa w odrębnych przepisach, w części podlegającej refundacji ze środków Unii Europejskiej.

Art. 221. 1. Podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje celowe na cele publiczne, związane z realizacją zadań tej jednostki, a także na dofinansowanie inwestycji związanych z realizacją tych zadań.

---

2. Zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a jeżeli dotyczy ono innych zadań niż określone w tej ustawie – na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z podmiotem, o którym mowa w ust. 1.

3. Umowa, o której mowa w ust. 2, powinna określać:

- 1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania;
- 2) wysokość dotacji udzielanej podmiotowi wykonującemu zadanie i tryb płatności;
- 3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego;
- 4) tryb kontroli wykonywania zadania;
- 5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji;
- 6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż terminy zwrotu dotacji określone w niniejszym dziale.

4. Tryb postępowania o udzielenie dotacji na inne zadania niż określone w ustawie, o której mowa w ust. 2, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa, w drodze uchwały, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, mając na uwadze zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

- **ZARZĄDZENIE NR 983/2015 PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA Z DNIA 24.04.2015 R. W SPRAWIE SPORZĄDZANIA WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ MIASTA KRAKOWA ORAZ PLANOWANIA I REALIZACJI BUDŻETU MIASTA KRAKOWA ORAZ ZARZĄDZENIE NR 2940/2015 PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA Z DNIA 30.10.2015 R. ZMIENIAJĄCE ZARZĄDZENIE NR 983/2015 PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA Z DNIA 24.04.2015 R W CZĘŚCI DOTYCZĄCEJ PLANOWANIA BIEŻĄCYCH ZADAŃ BUDŻETOWYCH.**

§ 1. Wprowadza się zasady sporządzania Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Krakowa oraz planowania i realizacji budżetu Miasta Krakowa, zgodnie z brzmieniem poniższych załączników:

1. Zasady polityki finansowej Miasta Krakowa w zakresie sporządzania WPF i realizacji budżetu – zał. Nr 1,
2. Instrukcja planowania bieżących zadań budżetowych, zmian w planie wydatków bieżących oraz sporządzania materiałów sprawozdawczych z realizacji budżetu – zał. Nr 2,
3. Instrukcja planowania wydatków inwestycyjnych w Gminie Miejskiej Kraków i monitorowania realizacji inwestycji objętych uchwałą w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej i uchwałą budżetową – zał. Nr 3,

4. Instrukcja sporządzania, aktualizacji oraz sprawozdawania z Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Krakowa – zał. Nr 4.

Dotacje udzielane z budżetu Miasta Krakowa należy zaplanować w dziale i rozdziale klasyfikacji budżetowej odpowiednim dla rodzaju działalności w Wydziale Urzędu miasta Krakowa i zadaniu.

## 2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH OBJĘTYCH PROGRAMEM

### 2.1. RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE W ASPEKCIE SPOŁECZNYM, URBANISTYCZNYM i WŁASNOŚCIOWYM

Rodzinne Ogrody Działkowe stanowią integralną, nieodłączną część infrastruktury miejskiej, od lat służącą działkowcom i mieszkańcom pobliskich terenów jako stałe miejsce rekreacji i wypoczynku polskich rodzin. Zdecydowana większość ogrodów działkowych w Polsce położona jest w miastach i to właśnie mieszkańcy dużych aglomeracji miejskich najchętniej korzystają z obszarów ogrodów działkowych. Zagospodarowane przez stowarzyszenia ogrodowe „tereny zielone” pozostają cennym elementem estetycznym i ekologicznym, mającym istotny wpływ na stan zdrowia mieszkańców jak również rozwój życia społecznego i kulturalnego lokalnej społeczności. Stanowią ostoję i miejsce integracji zarówno osób starszych jak i młodych rodzin. Działki w rodzinnych ogrodach działkowych użytkują w praktyce wszystkie grupy społeczne i zawodowe, ludzie w różnym wieku i o różnym statusie majątkowym. Najlicniejszą grupę działkowców w Polsce stanowi ogólnopolskie Stowarzyszenie Ogrodowe – Polski Związek Działkowców, kontynuujący ponad 120-letnią tradycję ruchu działkowego na terenie kraju. Zgodnie z podanymi na stronie internetowej stowarzyszenia informacjami - *Polski Związek Działkowców prowadzi 4695 Rodzinnych Ogrodów Działkowych, w których znajduje się 906 887 działek o łącznej powierzchni 40 988 ha (stan organizacyjny na 31.12.2015 r.). Ponieważ działka jest przydzielana rodzinie, która w Polsce liczy zazwyczaj cztery osoby, przyjmuje się, że z działek korzysta blisko 4 miliony osób.*

Działkowcy to liczna grupa ludzi, która od wielu lat spędza aktywnie czas na działkach ogrodowych, wykorzystując ją zarówno pod uprawę zdrowych i tanich owoców i warzyw, jak i w celu atrakcyjnego i alternatywnego miejsca dla spędzania czasu w domu. Rodzinne Ogrody Działkowe łączą pokolenia i zraszają miłośników upraw ogrodniczych, ochrony przyrody i aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu. Specyfika ogrodów znakomicie służy nawiązywaniu bliższych kontaktów sąsiedzkich i tworzeniu małych społeczności lokalnych. Z uwagi na wieloletnią tradycję i bliskie społeczeństwu wartości, a także nieocenione zaangażowanie społeczności działkowej w kultywowanie i rozkwit idei otwarcia Rodzinnych Ogrodów Działkowych dla mieszkańców i sympatyków miasta, niezbędna jest konstruktywna pomoc Gminy Miejskiej Kraków przy skutecznym zabezpieczeniu istnienia ogrodów i ochronie interesów działkowców, poprawie warunków ich funkcjonowania, umożliwieniu rozwoju i rozkwitu, a także uregulowaniu statusu prawnego nieruchomości w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

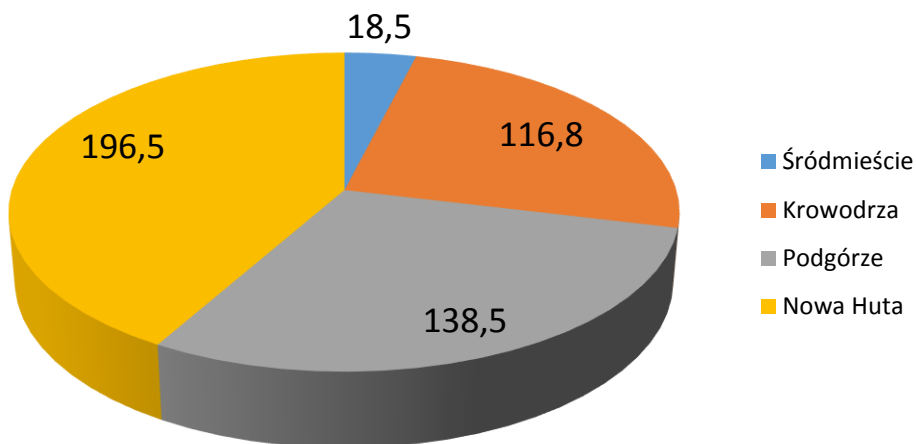
## **2.2. STAN FAKTYCZNY I PRAWNY RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE ADMINISTRACYJNYM GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW.**

Na terenie administracyjnym Miasta Krakowa funkcjonuje około 80 urządzonych i trwale zagospodarowanych Rodzinnych Ogrodów Działkowych, spełniających przesłanki ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, oraz pozostałe ogrody działkowe nie spełniające wymogów wskazanej ustawy. Większość obecnie funkcjonujących Rodzinnych Ogrodów Działkowych założona została z przeznaczeniem pod pracownicze (pryzakładowe) ogrody działkowe w okresie obowiązywania przepisów ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych, które utraciły moc na podstawie przepisu art. 35 ustawy z dnia 6 maja 1981 r. o pracowniczych ogrodach działkowych. Kolejna ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych z dniem jej wejścia w życie zagwarantowała pracowniczemu ogrodom działkowym, istniejącym na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków lub Skarbu Państwa - status Rodzinnych Ogrodów Działkowych w rozumieniu tej ustawy.

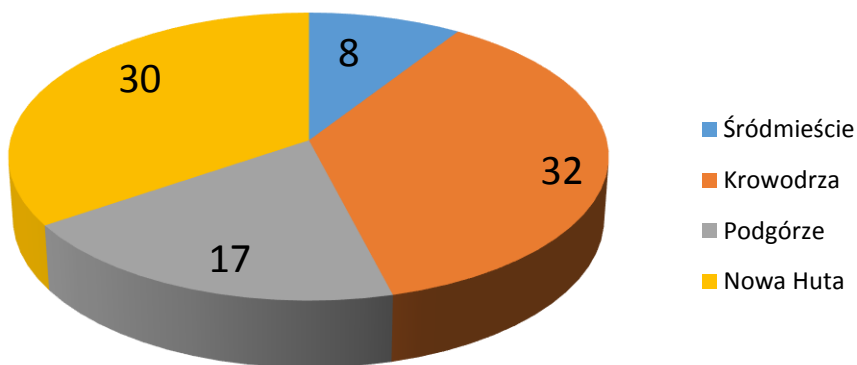
Według aktualnej wiedzy Urzędu Miasta Krakowa zdecydowaną większość Rodzinnych Ogrodów Działkowych na terenie Gminy Miejskiej Kraków prowadzi ogólnopolskie Stowarzyszenie Ogrodowe – Polski Związek Działkowców.

### **2.2.1. POWIERZCHNIA I USYTUOWANIE OGRODÓW DZIAŁKOWYCH NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW.**

+Zdecydowana większość wszystkich ogrodów działkowych, o których mowa powyżej zlokalizowana jest w jednostce ewidencyjnej Kraków – Krowodrza (32 ogrody). Ogrody działkowe zajmują tam teren 116,8 ha. 30 ogrodów działkowych usytuowanych w Nowej Hucie obejmuje teren 196,5 ha. Podgórze liczy 17 ogrodów działkowych położonych na 138,5 ha. Najmniejszy teren liczący 18,5 ha w Śródmieściu zajmuje 8 ogrodów działkowych.



Jednostka ewidencyjna	Powierzchnia
1.Śródmieście	– 18,5 ha
2. Krowodrza	– 116,8 ha
3.Podgórze	– 138,5 ha
4.Nowa Huta	– 196,5 ha



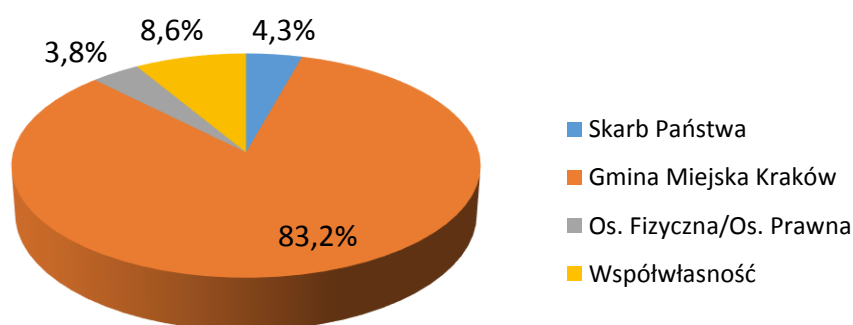
Jednostka ewidencyjna	liczba ogrodów
1.Śródmieście	– 8
2.Krowodrza	– 32
3. Podgórze	– 17
4. Nowa Huta	– 30



## 2.2.2. STAN WŁASNOŚCIOWY NIERUCHOMOŚCI ZAJĘTYCH POD RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE, TYTUŁ PRAWNY STOWARZYSZEŃ OGRODOWYCH DO GRUNTÓW ORAZ WYKAZ ROD

Zdecydowana większość prowadzonych przez stowarzyszenia ogrodowe Rodzinnych Ogrodów Działkowych oraz pozostałych ogrodów działkowych położona jest na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków lub Skarbu Państwa. Część ogrodów zlokalizowana jest na terenach należących do osób fizycznych, osób prawnych lub na współwłasności osób fizycznych, prawnych, Gminy Miejskiej Kraków i Skarbu Państwa. Na terenie administracyjnym miasta Krakowa nie funkcjonuje żaden ogród, który stanowi własność Stowarzyszenia Ogrodowego Polskiego Związku Działkowców lub innego stowarzyszenia ogrodowego.

### ŚRÓDMIEŚCIE



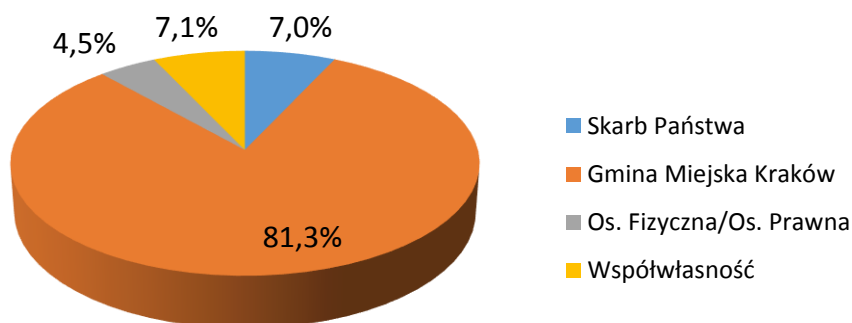
Skład właścicielski	Powierzchnia
1. Skarb Państwa	– 0,8 ha
2. Gmina Miejska Kraków	– 15,4 ha
3. Os. Fizyczna/Os. Prawna	– 0,7 ha
4. Współwłasność	– 1,6 ha

### WYKAZ OGRODÓW DZIAŁKOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ STOWARZYSZENIA OGRODOWE

- |   |
|---|
| 1. Rodzinny Ogród Działkowy „Zacisze” – przy ulicy Nizinnej 9b    |
| 2. Rodzinny Ogród Działkowy „Zieleniewski I” przy ul. Kantora b/n |

- |  |
|--|
| 3. Rodzinny Ogród Działkowy „Olsza” przy ul. Chrobrego b/n           |
| 4. Rodzinny Ogród Działkowy „Prądnik Czerwony” przy ul. Kaczary b/n  |
| 5. Rodzinny Ogród Działkowy „Warszawskie” przy ul. Rakowickiej b/n   |
| 6. Rodzinny Ogród Działkowy „Dąbie” przy al. Pokoju b/n              |
| 7. Rodzinny Ogród Działkowy „Grzegórzki” przy ul. Francesco Nullo 27 |
| 8. Rodzinny Ogród Działkowy „Kolejarz” przy al. 29 Listopada b/n     |

## KROWODRZA



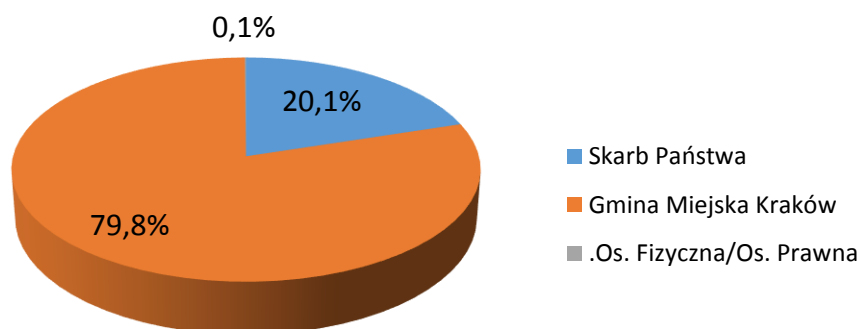
Skład właścicielski	Powierzchnia
1. Skarb Państwa	– 8,2 ha
2. Gmina Miejska Kraków	– 95 ha
3. Os. Fizyczna/Os. Prawna	– 5,3 ha
4. Współwłasność	– 8,3 ha

WYKAZ OGRODÓW DZIAŁKOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ STOWARZYSZENIA OGRODOWE

- |   |
|---|
| 1. Rodzinny Ogród Działkowy „Biprostal” przy ul. Buszka b/n           |
| 2. Rodzinny Ogród Działkowy „ Nauczyciel” przy ul. Księcia Józefa b/n |
| 3. Rodzinny Ogród Działkowy „Pod Wałem” przy ul. Księcia Józefa b/n   |
| 4. Rodzinny Ogród Działkowy „Tramwajarz” przy ul. Księcia Józefa b/n  |

5. Rodzinny Ogród Działkowy „Wrzos” przy ul. Rybnej b/n
6. Rodzinny Ogród Działkowy „Drogowiec ” przy ul. Rybnej b/n
7. Rodzinny Ogród Działkowy „Nad Wisłą” przy ul. Księcia Józefa b/n
8. Rodzinny Ogród Działkowy „Dolina Słońca” przy ul. Do Przystani b/n
9. Rodzinny Ogród Działkowy „ Księcia Józefa” przy Księcia Józefa b/n
10. Rodzinny Ogród Działkowy „Kalina” przy ul. Rybnej b/n
11. Rodzinny Ogród Działkowy „Gwarek” przy ul. Księcia Józefa b/n
12. Rodzinny Ogród Działkowy „Trzykrotka” przy ul. Benedyktowicza b/n
13. Rodzinny Ogród Działkowy „Przegorzały” przy ul. Jodłowej b/n
14. Rodzinny Ogród Działkowy „Bielany” przy ul. Kruczej b/n
15. Rodzinny Ogród Działkowy „Wiślana Dolina” przy ul. Rybnej b/n
16. Rodzinny Ogród Działkowy „im. L. Rydla” przy ul. Radzikowskiego 83
17. Rodzinny Ogród Działkowy „im. Lewińskiego” przy ul. Makowskiego 1
18. Rodzinny Ogród Działkowy „Aster” przy ul. Ks. Józefa 52a
19. Rodzinny Ogród Działkowy „Małe Błonia” przy ul. Piastowskiej b/n
20. Rodzinny Ogród Działkowy „Nad Rudawą” przy ul. Pylnej b/n
21. Rodzinny Ogród Działkowy „Panorama” przy ul. Rybnej b/n
22. Rodzinny Ogród Działkowy „Pod Brzozą” przy ul. Wodociągowej b/n
23. Rodzinny Ogród Działkowy „Pod Kopcem” przy ul. Malczewskiego b/n
24. Rodzinny Ogród Działkowy „Polon” przy ul. Benedyktowicza b/n
25. Rodzinny Ogród Działkowy „Widok” przy ul. Zarzecze b/n
26. Rodzinny Ogród Działkowy „Złoty Róg” przy ul. Zapolskiej b/n
27. Rodzinny Ogród Działkowy „Zwierzyniec” przy ul. Wodociągowej 4
28. Rodzinny Ogród Działkowy „Żwirki i Wigury” przy ul. Majora Łupaszki b/n
29. Ogród Działkowy „Cichy Kącik” przy ul. Mydlńskiej b/n
30. Ogród Działkowy „Krakus” przy ul. Mydlńskiej b/n
31. Ogród Działkowy „Piast” przy ul. Mydlńskiej b/n

## PODGÓRZE



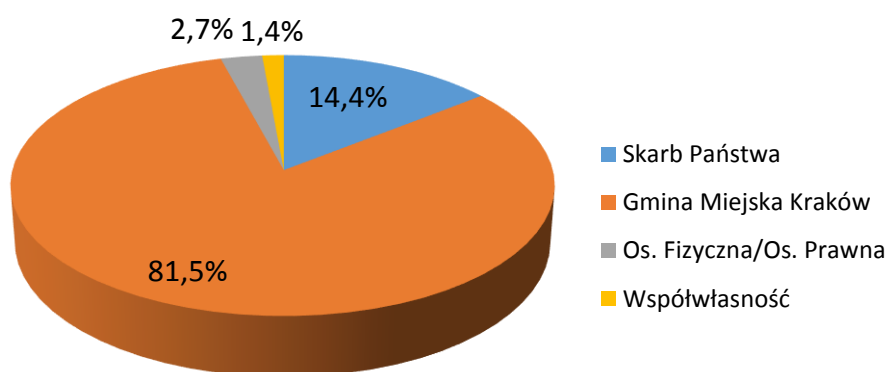
Skład właścicielski	Powierzchnia
1.Skarb Państwa	– 27,9 ha
2.Gmina Miejska Kraków	– 110,5 ha
3.Os. Fizyczna/Os. Prawna	– 0,13 ha

WYKAZ OGRODÓW DZIAŁKOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ STOWARZYSZENIA OGRODOWE

1. Rodzinny Ogród Działkowy „Dębniki” – przy ul. Praskiej 26
2. Rodzinny Ogród Działkowy „Zakole Wisły” przy ul. Nowohuckiej 80
3. Rodzinny Ogród Działkowy „Słonecznik” przy ul. Kamieńskiego b/n
4. Rodzinny Ogród Działkowy „Podgórze” przy ul. Za Torem 24
5. Rodzinny Ogród Działkowy „Bonarka” przy ul.Fredry 4
6. Rodzinny Ogród Działkowy „Energetyk” przy ul. Niebieskiej b/n
7. Rodzinny Ogród Działkowy „Golikówka” przy ul. Golikówka b/n
8. Rodzinny Ogród Działkowy „Ludwinów” przy ul. Rozdroże b/n
9. Rodzinny Ogród Działkowy „PKP Prokocim” przy al. Dygasińskiego 3
10. Rodzinny Ogród Działkowy „Pod Wierzbami” przy ul. Golikówka b/n

11. Rodzinny Ogród Działkowy „Słoneczny” przy ul. Saskiej 5
12. Rodzinny Ogród Działkowy „Telpod” przy ul. Laskowej b/n
13. Rodzinny Ogród Działkowy „Twardowski” przy ul. Praskiej b/n
14. Rodzinny Ogród Działkowy „Zabłocie – Bagry” przy ul. Traugutta 2
15. Rodzinny Ogród Działkowy „Zakłady Futrzarskie” przy ul. Szczecińskiej b/n
16. Rodzinny Ogród Działkowy „Płaszów” przy ul. Portowej 31
17. Ogród działkowy „Drożdżownia” przy ul. Drożdżowej b/n

#### NOWA HUTA



Skład właścicielski	Powierzchnia
1. Skarb Państwa	– 28,2 ha
2. Gmina Miejska Kraków	– 160 ha
3. Os. Fizyczna/Os. Prawna	– 5,4 ha
4. Współwłasność	– 2,8 ha

#### WYKAZ OGRODÓW DZIAŁKOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ STOWARZYSZENIA OGRODOWE

1. Rodzinny Ogród Działkowy „Złoty Wiek” – os. Batowice b/n
2. Rodzinny Ogród Działkowy „Mistrzejowice I” przy ul. Marycjusza b/n
3. Rodzinny Ogród Działkowy „Mistrzejowice II” przy ul. Mistrzejowickiej b/n
4. Rodzinny Ogród Działkowy „Paproć” przy ul. Mistrzejowickiej b/n
5. Rodzinny Ogród Działkowy „Stokrotka” przy os. Na Stoku b/n

6. Rodzinny Ogród Działkowy „Zielony Gaj” przy ul. Morcinka b/n
7. Rodzinny Ogród Działkowy „Hutnik” przy ul. Makuszyńskiego b/n
8. Rodzinny Ogród Działkowy „Nowalijka I” przy os. Na Stoku b/n
9. Rodzinny Ogród Działkowy „Nowalijka II” przy os. Na Stoku b/n
10. Rodzinny Ogród Działkowy „Nowalijka III” przy os. Na Stoku b/n
11. Rodzinny Ogród Działkowy „Belferek” przy os. Wadów b/n
12. Rodzinny Ogród Działkowy „Malina” przy ul. Sptawy b/n
13. Rodzinny Ogród Działkowy „Tulipan” przy ul. Bulwarowej 49
14. Rodzinny Ogród Działkowy „Kabaczek” przy ul. Petofiego b/n
15. Rodzinny Ogród Działkowy „Kombatant” przy os. Piastów b/n
16. Rodzinny Ogród Działkowy „Lubocza I” przy ul. Sybiraków 1
17. Rodzinny Ogród Działkowy „Lubocza II” przy ul. Prusa b/n
18. Rodzinny Ogród Działkowy „Łączność” przy ul. Sołtysowskiej b/n
19. Rodzinny Ogród Działkowy „PKP Wadów” przy ul. Wadowskiej b/n
20. Rodzinny Ogród Działkowy „Przewóz” przy ul. Popielnik b/n
21. Rodzinny Ogród Działkowy „Przodownik” przy ul. Klasztornej b/n
22. Rodzinny Ogród Działkowy „Relaks” przy ul. Kantorowickiej b/n
23. Rodzinny Ogród Działkowy „Wanda” przy ul. Bulwarowej 57
24. Rodzinny Ogród Działkowy „Wisła” przy ul. Klasztornej b/n
25. Rodzinny Ogród Działkowy „Zestawice HTS” przy ul. Piotrusia Pana b/n
26. Rodzinny Ogród Działkowy „Nad Dłubnią” przy al. Solidarności b/n
27. Rodzinny Ogród Działkowy „Zieleniewski II” przy ul. Zapusta b/n
28. Rodzinny Ogród Działkowy „Piast – Czyżyny” przy ul. Sołtysowskiej b/n
29. Rodzinny Ogród Działkowy „Zjednoczenie - Budostał” przy ul. Kocmyrzowskiej b/n
30. Rodzinny Ogród Działkowy „Budowlanka” przy ul. Morcinka b/n

W odniesieniu do zdecydowanej większości gruntów zagospodarowanych pod Rodzinne Ogrody Działkowe i pozostałe ogrody działkowe stowarzyszenia ogrodowe nie legitymują się tytułem prawnym do nieruchomości. Jedynie niewielka liczba ogrodów działkowych (8 ROD) posiada tytuł do gruntu w formie prawa użytkowania bądź prawa

użytkowania wieczystego, otrzymany na podstawie uprzednio obowiązujących ustaw o pracowniczych i rodzinnych ogrodach działkowych. Niektóre z pozostałych Rodzinnych Ogrodów Działkowych zostały uregulowane jedynie w części ( 4 ROD). Powierzchnia gruntów uregulowanych wynosi około 50 ha. W Urzędzie Miasta Krakowa prowadzonych jest aktualnie 70 postępowań wyjaśniających w sprawie stwierdzenia nabycia prawa użytkowania przez stowarzyszenia ogrodowe terenów zagospodarowanych pod Rodzinne Ogrody Działkowe w trybie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych. Ponadto przed sądami powszechnymi i administracyjnymi prowadzone są obecnie liczne postępowania, mogące w efekcie skutkować pozbawieniem Gminy Miejskiej Kraków i Skarbu Państwa prawa własności do części nieruchomości, na których urządzone zostały Rodzinne Ogrody Działkowe. Większość tych postępowań dotyczy zwrotu wywłaszczonych nieruchomości albo unieważnienia decyzji wywłaszczeniowych. Część Rodzinnych Ogrodów Działkowych objęta jest postępowaniami o stwierdzenie nabycia przez osoby fizyczne i stowarzyszenie ogrodowe - Polski Związek Działkowców prawa własności w drodze zasiedzenia.

### 3. PLAN OPERACYJNY PROGRAMU

#### 3.1. CEL NADRZĘDNY PROGRAMU

Cel nadrzędny Programu stanowi rozbudowany, długotrwały proces, wokół którego powinny koncentrować się wszelkie działania władz miasta, stowarzyszeń ogrodowych, Rodzinnych Ogrodów Działkowych, działkowców i sympatyków ogrodnictwa, mający na celu udostępnienie mieszkańcom Gminy terenów ogólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych zlokalizowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków w zamian za otrzymanie przez stowarzyszenia ogrodowe pomocy oraz dotacji celowej z budżetu Gminy, przeznaczonej w szczególności na modernizację infrastruktury ogrodowej, jeżeli wpłynie to na poprawę warunków do korzystania z Rodzinnych Ogrodów Działkowych przez działkowców i skutkować będzie zwiększeniem dostępności społeczności lokalnej do danego Rodzinnego Ogrodu Działkowego.

Nadrzędnym celem programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków jest określenie zasad i warunków udzielania pomocy i dotacji stowarzyszeniom ogrodowym, prowadzącym Rodzinne Ogrody Działkowe na terenie Gminy Miejskiej Kraków w celu bieżącego i nieprzerwanego zaspakajania zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej poprzez zapewnienie stałego i powszechnego dostępu do terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych.

#### Cel nadrzędny Programu

**Kraków – miasto obywatelskie, zapewniające wysoką jakość życia mieszkańców, otwarte na potrzeby lokalnych społeczności, aktywnie wspierające różne pokolenia Krakowian, tworzące tereny rekreacyjne, edukacyjne i sportowe oraz infrastrukturę społeczną, realizujące program ochrony środowiska i politykę proekologiczną w celu ochrony zieleni miejskiej i zasobów naturalnych, poprawy jakości przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego oraz zachowania i rozwoju obszarów zielonych.**

Powyższy cel nadrzędny Programu nawiązuje do Celów Strategicznych I i III oraz Celów Organizacyjnych I.-1, I.-4, I.-7, I.-8 oraz III.-4 i III.-6 ujętych w *Strategii Rozwoju Krakowa*, przyjętej uchwałą nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 kwietnia 2005 r. oraz zagadnień strategicznych *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Krakowa na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 roku oraz perspektywę na lata 2016 - 2019* przyjętego uchwałą nr LXI/863/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 21 listopada 2012 r.



**Cele strategiczne i organizacyjne Strategii Rozwoju Krakowa:**

*„(...) Przyszły Kraków to także miasto nowoczesnej infrastruktury społecznej, aktywnie wspierające różne pokolenia Krakowian, organizujące centra wsparcia dla ludzi starszych, otwierające na potrzeby lokalnych społeczności lokalne obiekty komunalne, tworzące nowe parki, tereny rekreacyjne, sportowe, nowe obiekty edukacyjne i oświatowe. Jako miasto obywatelskie Kraków poprzez swój samorząd będzie starał się wspierać tworzące tę infrastrukturę społeczną – organizacje pozarządowe, w rękach samych mieszkańców zostawiając decyzje i dalsze działania (...)”.*

**Cel Strategiczny I: Kraków miastem przyjaznym rodzinie, atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu****Cel Operacyjny I.-1: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego**

*„(...) Konieczne jest konsekwentne ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami, ograniczenie poziomu hałasu, zabezpieczenie terenów o dużych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych, utrzymanie różnorodności przyrodniczej oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. (...)”.*

**Cel Operacyjny I.-4: Rozwój mieszkalnictwa i rewitalizacja terenów zdegradowanych**

*„(...) Konieczna jest poprawa walorów technicznych, funkcjonalnych, przestrzennych i estetycznych osiedli mieszkaniowych. (...)”.*

**Cel Operacyjny I.-7: Tworzenie warunków udziału w rozwoju społeczności osobom i grupom zagrożonym wykluczeniem**

*„(...) Do poprawy jakości życia grup zagrożonych marginalizacją dążyć należy przez wykorzystanie aktywności osób, rodzin i środowiska lokalnego przy pełnym zaangażowaniu możliwości, środków i zasobów instytucji publicznych miasta Krakowa. Zadaniem władz samorządowych jest łagodzenie i rozwiązywanie problemów społeczności lokalnej, aby zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji grup i osób nieporadnych. Samorząd winien aktywnie pomóc grupom i osobom dotkniętym marginalizacją – ponownie włączyć się w społeczeństwo, a w konsekwencji – w proces rozwoju.(...)”.*

---

---

**Cel Operacyjny I.-8: Rozwój samorządności lokalnej i doskonalenie metod zarządzania, zwiększenie świadomości obywatelskiej i zainteresowania życiem miasta**

*„(...) Niekwestionowanym potencjałem rozwojowym Krakowa są jego mieszkańcy. Silny patriotyzm lokalny i przywiązanie do Miasta przekłada się na duże zaangażowanie w przedsięwzięcia społeczne i aktywność gospodarczą. Partycypacja społeczna oznacza branie współodpowiedzialności za siebie i za współmieszkańców Miasta, a partycypacja obywatelska współodpowiedzialność za stan i rozwój całej społeczności jako dobra wspólnego. Od dawna znane są zależności pomiędzy umiejętnością samoorganizowania się osób i grup dla realizacji nawet drobnych i konkretnych celów, a ich późniejszą zaradnością i przedsiębiorczością przynoszącą trwałe rozwój – także gospodarczy. Stwarzanie warunków dla inicjowania oraz wspierania różnorodnych form i instytucji sprzyjających partycypacji jest wyznacznikiem długofalowego, strategicznego rozwoju Krakowa – w perspektywie kilkunastu lat. Chodzi o świadomy proces budowania infrastruktury obywatelskiej Miasta, która stałaby się stabilnym oparciem dla organizacji społecznych współdziałających z samorządem w rozwiązywaniu konkretnych problemów, jak i dla tworzenia wspólnot sąsiedzkich, jako miejsca mającego stwarzać poczucie bezpieczeństwa społecznego. (...)”.*

**Cel Strategiczny III: Kraków europejską metropolią o ważnych funkcjach nauki, kultury i sportu**

**Cel Operacyjny III -4: Tworzenie warunków materialnych i instytucjonalnych dla rozwoju kultury**

*„(...)” Wzmacnianie pozycji Krakowa jako centrum kulturalnego wymaga zwiększenia zaangażowania władz Miasta w realizację projektów artystycznych, wspieranie działalności instytucji i placówek kultury, wspieranie działalności środowisk twórczych, wymaga też rekonstrukcji i modernizacji bazy materialnej. Zwiększy się ofertę bezpłatnych zajęć w domach i ośrodkach kultury dla dzieci, młodzieży i osób starszych, zwłaszcza blisko ich miejsca zamieszkania i wspierać się będzie integrację sąsiedzką (...)”.*

**Cel Operacyjny III.-6: Tworzenie warunków dla rozwoju sportu, kultury fizycznej i rekreacji**

*„(...) W celu stworzenia i poprawy warunków dla aktywnych form spędzania wolnego czasu w Krakowie należy rozbudować bazę rekreacyjno-sportową (boiska osiedlowe, hale sportowe, ścieżki rowerowe) oraz wzbogacić ofertę zajęć młodzieżowych centrów kultury. Pamiętać należy także o dorosłych mieszkańcach – o stworzeniu dla nich miejsc rekreacji i wypoczynku. Niezbędne jest utrzymanie istniejących w mieście terenów zieleni (m.in. parków, zieleńców miejskich, Bulwarów Wiślanych) oraz urządzenie parków na terenach na ten cel przeznaczonych.(...)”.*

### **Potrzeby i zagadnienia strategiczne Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Krakowa na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem zadań zrealizowanych w 2011 roku oraz perspektywą na lata 2016 - 2019**

- Ochrona zasobów naturalnych
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
- Ochrona przyrody i krajobrazu

*„(...) 3.1.1. W zakresie ochrony przyrody i lasów do realizacji wyznaczono następujące cele:*

*• Ochrona terenów o cennych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymanie bioróżnorodności oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych, w tym wdrożenie systemu Natura 2000;*

*• Zapewnienie mieszkańcom możliwości korzystania z zasobów przyrody przez tworzenie i utrzymywanie w należytych stanie terenów zieleni i zadrzewień i łączenie ich z lasami*

*• Poprawa lesistości poprzez zalesianie nieużytków. (...)”.*

*„(...) Niedoceniona jest również atrakcyjność rekreacyjna i turystyczna ogrodów działkowych. Wskazane byłoby określenie zasad udostępnienia tych terenów również mieszkańcom, a nie jedynie użytkownikom. Proponowane jest porozumienie działkowców z miastem w sprawie częściowej partycypacji miasta w kosztach utrzymania głównych alei (wyposażenie w kosze, ławki, sprzętanie, remonty nawierzchni) w zamian za udostępnienie tych miejsc mieszkańcom. Ze względu na liczne akty wandalizmu, do których dochodzi na ogrodach działkowych (szczególnie zimą), konieczne byłoby wprowadzenie monitoringu i zwiększenie bezpieczeństwa na tych terenach, co z pewnością byłoby korzystne zarówno dla mieszkańców jak i działkowców. Podkreślić należy również fakt, że obecne wykorzystanie*

---

*terenów ogrodów działkowych, wpisuje się w światowe tendencje wdrażania zasad „rolnictwa miejskiego” co jest szczególnie cenne w dzisiejszych czasach, gdzie odległość, czas i stopień przetworzenia żywności zanim dotrze do konsumenta jest na tyle duży, że zatracą się jego naturalne pochodzenie. Dodatkowo uprawa ogrodów miejskich przyczynia się do integracji społecznej i pokoleniowej, a także umożliwia częstszy kontakt z przyrodą i rekreację, bez konieczności dalekich wyjazdów poza miasto. (...)”*

## **3.2. BENEFICJENCI PROGRAMU ORAZ FORMY UDZIELANIA WSPARCIA**

### BENEFICJENCI PROGRAMU

Zgodnie z uchwałą Nr XVIII/313/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. Programem wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków w pierwszej kolejności zostaną objęte stowarzyszenia ogrodowe, prowadzące Rodzinne Ogrody Działkowe o uregulowanym tytule prawnym do nieruchomości, na której są położone oraz o otwartym charakterze i zapewnionej dostępności dla mieszkańców miasta Krakowa. W szczególności Programem objęte zostaną stowarzyszenia ogrodowe prowadzące Rodzinne Ogrody Działkowe, które nie posiadają infrastruktury ogrodowej lub stan techniczny tej infrastruktury wskazuje na konieczność jej modernizacji.

### FORMY UDZIELANIA WSPARCIA BENEFICJENTOM PROGRAMU

Program wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków przewiduje dwie możliwości udzielenia wsparcia stowarzyszeniom ogrodowym, będącym beneficjentami Programu poprzez:

**1. udzielenie przez Gminę Miejską Kraków dotacji celowej z budżetu Gminy na budowę, modernizację i rozwój infrastruktury ogrodowej na terenie ogólnym prowadzonego przez beneficjenta Programu danego Rodzinnego Ogrodu Działkowego, w trybie i na warunkach określonych w odrębnej uchwale Rady Miasta Krakowa.**

Dotacje udzielone zostaną w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, 938, 1646, z 2014 r. poz. 379, 911, 1146, 1626, 1877, z 2015 r. poz. 238, 532, 1045, 1117, 1130, 1189, 1190, 1269, 1358, 1513, 1830, 1854, 1890, 2150, z 2016 r. poz. 195), a także zgodnie z zarządzeniem NR 983/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 24.04.2015 r. w sprawie sporządzenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Krakowa oraz planowania i realizacji budżetu miasta Krakowa i zarządzeniem nr 2940/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 30 października 2015 r. zmieniającym zarządzenie nr 983/2015 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 2015 r. w części dotyczącej planowania bieżących zmian budżetowych.

**2. doposażenie przez Gminę Miejską Kraków udostępnionych dla społeczności lokalnej terenów ogólnych prowadzonego przez beneficjenta Programu Rodzinnego Ogrodu Działkowego, w ogólnodostępną infrastrukturę ogrodową na podstawie zawartego z Gminą Miejską Kraków porozumienia.**

Niezbędne elementy porozumienia ustalające w szczególności założenia, tryb, formę i warunki porozumienia określone zostaną w odrębnym zarządzeniu Prezydenta Miasta Krakowa.

## 4. PRIORYTETY, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZAŁOŻENIA I ZADANIA PROGRAMU

### 4.1. PRIORYTET I CEL SZCZEGÓŁOWY PROGRAMU

**Priorytet** – Wspieranie idei otwartych dla społeczności lokalnych terenów wspólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w celu stworzenia ogólnodostępnych, bezpiecznych i chętnie odwiedzanych miejsc przez mieszkańców i sympatyków Gminy Miejskiej Kraków.

**Cel szczegółowy Programu** – zdecydowane wsparcie dla stowarzyszeń ogrodowych prowadzących Rodzinne Ogrody Działkowe poprzez udzielanie pomocy oraz popieranie kluczowych działań i inwestycji na terenach wspólnych otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych w szczególności poprzez budowę i modernizację infrastruktury ogrodowej w celu zapewnienia dalszego bytu, rozwoju i dostępu do Rodzinnych Ogrodów Działkowych dla społeczności lokalnej.

### 4.2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

**Założenia programu** - Program wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków nakierowany jest w szczególności na:

- Udzielenie dotacji i innych środków pomocowych stowarzyszeniom ogrodowym prowadzącym Rodzinne Ogrody Działkowe o charakterze otwartym.
- Tworzenie warunków do udostępniania terenów ogólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych społeczności lokalnej, dla dobra obecnego i przyszłych pokoleń,
- Zapewnienie dalszego istnienia i rozwoju Rodzinnych Ogrodów Działkowych, jako stałych elementów infrastruktury Gminy Miejskiej Kraków,
- Zaspakajanie wypoczynkowych i rekreacyjnych potrzeb społeczności lokalnej,
- Umożliwienie prowadzenia upraw ogrodniczych,
- Poprawę warunków socjalnych mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków,
- Integrację społeczną osób korzystających z terenów ogólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych,
- Ochronę przyrody i środowiska,
- Poprawę warunków ekologicznych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Dotacje z Programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków przeznaczone będą w szczególności na modernizację infrastruktury ogrodowej, położonej w tzw. terenach ogólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych jeżeli wpłynie to na poprawę warunków do korzystania z Rodzinnych Ogrodów Działkowych przez działkowców lub skutkować będzie zwiększeniem dostępności społeczności lokalnej do danego Rodzinnego Ogrodu Działkowego.

### 4.3. ZADANIA PROGRAMU

Do głównych i najważniejszych zadań programu należą:

1. Propagowanie idei otwartych terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych w celu zwiększenia ich dostępności dla lokalnej społeczności.

**Opis zadania:**

Zachęcenie stowarzyszeń ogrodowych do otwarcia jak największej liczby terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych, z których korzystać będą mogli mieszkańcy Krakowa. Im więcej Rodzinnych Ogrodów Działkowych otworzy bramy na społeczność lokalną tym większe powodzenie zaspakajania rekreacyjnych, wypoczynkowych i edukacyjnych potrzeb społeczności.

**Wskaźniki realizacji:**

- liczba Rodzinnych Ogrodów Działkowych, co do których prowadzące je stowarzyszenia ogrodowe wyrażą wolę otwarcia terenów ogólnych dla lokalnej społeczności.

2. Wypracowanie i podpisanie zgodnego z przepisami prawa, dogodnego dla stron, skonkretyzowanego, indywidualnego porozumienia i warunków współpracy w celu otwarcia dla społeczności lokalnej jak największej liczby terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych.

**Opis zadania:**

Zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Miejską Kraków i Stowarzyszeniem Ogrodowym prowadzącym na terenie Gminy Miejskiej Kraków dany Rodzinny Ogród Działkowy, konkretyzującego cel udzielenia wsparcia oraz sposób udostępnienia terenu ogólnego Rodzinnego Ogrodu Działkowego dla społeczności lokalnej.

**Wskaźniki realizacji:**

- liczba podpisanych porozumień w sprawie współpracy Gminy Miejskiej Kraków ze stowarzyszeniami ogrodowymi.
- liczba członków porozumienia
- liczba udzielonych dotacji
- liczba ogrodów doposażonych przez Gminę Miejską Kraków

3. Wypracowanie i ustalenie ze stowarzyszeniami ogrodowymi form i propozycji udostępniania terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych dla społeczności lokalnej
- 
-

**Opis zadania:**

Proponowane formy udostępniania terenów ogólnych w „otwartych” Rodzinnych Ogrodach Działkowych:

**A. JUBILEUSZE RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH, TZW „DNI DZIAŁKOWCA”**

Obchodzenie działkowego święta jest jedną z najdłużej kultywowanych tradycji ogrodnictwa działkowego. Dni działkowca pielęgnują tradycje ogrodnictwa i jednocześnie ludzi preferujących spędzanie czasu na świeżym powietrzu. Najważniejsze podczas organizacji tego typu imprez jest przede wszystkim jednoczenie ludzi z różnych grup społecznych: władz i polityków, działaczy samorządowych, włodarzy miast, gmin, powiatów, a także przyjaciół ogrodów działkowych, przedstawicieli organizacji społecznych oraz mieszkańców miast, dzielnic i osiedli w celu wspólnego tworzenia historii i tradycji polskich ogrodów działkowych.

**B. IMPREZY INTEGRACYJNE DLA DZIAŁKOWCÓW I GOŚCI**

Ogrodowe imprezy to doskonała okazja do wspólnej zabawy, rozmów i wymiany doświadczeń. Do tradycji polskich ogrodów działkowych weszły festyny działkowe, wystawy plonów, imprezy dla dzieci, konkursy i zabawy taneczne. Tego typu uroczystości służą nawiązywaniu bliższych kontaktów i integracji społecznej mieszkańców.

**C. DNI OTWARTE RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH**

„Dni otwarte rodzinnych ogrodów działkowych” to znakomita okazja do zaprezentowania szerszej społeczności i sympatykom ogrodnictwa działalności, historii, sukcesów i dorobku danego ogrodu. Tego typu imprezy służą budowaniu pozytywnego wizerunku, sprzyjają prezentacji wolnych działek ogrodowych oraz zachęcają kandydatów do zostania działkowcem.

**D. EDUKACJA EKOLOGICZNA, WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI, PRZEDSZKOLAMI, ORGANIZACJAMI MŁODZIEŻOWYMI**

Rodzinne Ogrody Działkowe mogą służyć jako instrument do prezentowania i przekazywania najmłodszym niezbędnej wiedzy w zakresie ochrony przyrody i dbania o środowisko, a także wzmacniać działalność społeczną i wychowawczą. Dla dzisiejszego społeczeństwa jest niezmiernie ważne, by właściwe postawy proekologiczne kształtowane były od najmłodszych lat, kiedy człowiek zdobywa świadomość istniejących problemów środowiska naturalnego oraz uczy się właściwych zachowań i postaw. Edukacja ekologiczna jako pedagogiczny proces oddziaływania na człowieka w celu kształtowania jego świadomości ekologicznej, dostarcza dzieciom i młodzieży rzetelnej wiedzy o środowisku, pobudza



wrażliwość na bogactwo natury, a także kształtuje umiejętność i chęć działania na rzecz środowiska.

#### **E. PRZEKAZANIE DZIAŁKI OGRODOWEJ SZKOŁOM I PRZEDSZKOŁOM**

Obowiązująca ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych umożliwia przekazanie przez stowarzyszenia ogrodowe działki w nieodpłatne korzystanie instytucjom prowadzącym działalność społeczną, oświatową, kulturową, wychowawczą, rehabilitacyjną, dobroczynną lub opieki społecznej. Przepis ten daje możliwość szerokiej współpracy ze szkołami, domami dziecka oraz innymi placówkami i instytucjami. Stowarzyszenia ogrodowe mogłyby przygotować działki w taki sposób by uczniowie i wychowankowie mogli je zagospodarować.

#### **F. ZIELONE SZKOŁY**

Lekcje biologii na świeżym powietrzu stanowią dla dzieci i młodzieży element efektywnego i efektownego doświadczania przyrody. Można by więc na wyznaczonym i odpowiednio zagospodarowanym terenie rodzinnych ogrodów działkowych wykonać ścieżki i grządki, na których uczniowie będą mieli możliwość sadzenia i uprawiania roślin. Dzięki zbudowanej specjalnie dla celów edukacyjnych infrastrukturze – ogrody działkowe staną się miejscem nie tylko szerzenia edukacji w zakresie ekologii i przyrody, ale także atrakcyjnym miejscem dla uczniów i nauczycieli.

#### **G. FESTYNY I KONKURSY DLA DZIECI**

Na terenach ogólnych otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych można stworzyć miejsca przyjazne najmłodszym. Jedną z propozycji jest aranżowanie i przedstawianie ciekawych form edukacyjnych poprzez urozmaicone gry, zabawy i konkursy na świeżym powietrzu.

#### **H. IMPREZY INTEGRACYJNE**

Pomocniczo – edukacyjna działalność nakierowana przede wszystkim na najmłodsze pokolenie, a także niesienie pomocy osobom dotkniętym przez los jest jednym z najważniejszych obowiązków Gminy w stosunku do jej mieszkańców. Organizowanie na terenach ogólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych spotkań ludzi samotnych, odepchniętych na margines społeczeństwa jest dobrym sposobem przywrócenia ludziom równowagi i zaakceptowania przez społeczność lokalną.

## **I. KLUBY SENIORÓW, KLUBY DZIAŁKOWCÓW, IMPREZY DLA DZIAŁKOWCÓW SENIORÓW**

Rodzinne Ogrody Działkowe dysponują często doskonałym zapleczem, by stworzyć ciekawą ofertę dla osób starszych. W budynkach świetlic i tzw. „domach działkowca” można by organizować spotkania miłośników zajęć tematycznych w tym np. gier towarzyskich, ćwiczeń gimnastycznych, grup kabaretowych i teatralnych, tańca, szachów, brydża. Zaplecze ogrodów to także dobre miejsce na zorganizowane uprzednio koncerty, bale taneczne i wieczory poetyckie. Atrakcyjna perspektywa spotkania osób dzielących podobne zainteresowania, a także okazja poznania ciekawych ludzi i zawiązywania nowych przyjaźni powinna przyciągnąć na tereny Rodzinnych Ogrodów Działkowych nowe zainteresowane osoby.

## **J. DZIENNE DOMY SENIORA „SENIOR – WIGOR”**

Rodzinne Ogrody Działkowe są nieocenionym miejscem realizacji programu „Senior – WIGOR” Spędzanie czasu na świeżym powietrzu przez osoby w podeszłym wieku często, z uwagi na brak przystosowanych terenów i infrastruktury pozostaje tylko marzeniem. Rodzinne Ogrody działkowe z uwagi na przyjazny klimat i bezpieczny teren mogłyby służyć jako miejsce wytchnienia i odpoczynku osób najstarszych.

## **K. SPOTKANIA Z KULTURĄ**

Działkowcy to ogromna, uzdolniona społeczność, wśród której znaleźć można np. literatów, poetów, muzyków, artystów i plastyków. W ogrodowej społeczności powstają opowiadania, książki, wiersze, piosenki, obrazy rzeźby i inne dzieła sztuki. Dla mieszkańców Gminy ciekawym elementem byłaby możliwość obejrzenia prac, udziału w spotkaniach poetyckich, koncertach, wernisażach a także udziału w wykładach i warsztatach promujących szeroko rozumianą kulturę.

## **L. OGRÓDKI JORDANOWSKIE, PLACE ZABAW, SIŁOWNIE PLENEROWE**

Sprawność ruchowa łączy się zarówno ze zdrowiem fizycznym jak i psychicznym. Systematyczne uprawianie ruchu i gimnastyki na świeżym powietrzu zapobiega chorobom i daje chęć do działania na rzecz środowiska. W propagowaniu aktywności ruchowej ogromną rolę odgrywają place zabaw, które zachęcają dzieci do sportu i ruchu. Tworzenie stref zabawy i aktywnego wypoczynku na terenach ogólnych otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych to asumpt dla rodzin i mieszkańców osiedli sąsiadujących do odwiedzania ogrodów. Siłownie plenerowe zachęcają do aktywności osoby w każdym wieku.

### **M. MAŁE FORMY DZIENNYCH WCZASÓW W RODZINNYCH OGRODACH DZIAŁKOWYCH**

Z roku na rok rośnie liczba Polaków, którzy decydują się na wakacje w kraju. Najczęściej na wakacyjny wypoczynek wyjeżdżają rodziny z dziećmi. Z wiadomych powodów najrzadziej z wypoczynku korzystają emeryci i renciści. Wakacje są wyjątkowym okresem, w którym Rodzinne Ogrody Działkowe mogłyby otworzyć bramy i zaprosić do wspólnego spędzania czasu na łonie ogrodowej natury seniorów, dzieci i młodzież.

### **N. RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE JAKO PARKI OTWARTE DLA SPOŁECZEŃSTWA**

W wielu miastach, również na terenie Krakowa wciąż brakuje terenów zielonych do rekreacji, spacerów i wypoczynku. Możliwość wejścia na teren ogólny Rodzinnych Ogrodów Działkowych, skorzystanie z jego uroków, nie tylko poprawi samopoczucie, ale również zdrowie i sprawność fizyczną. Rodzinne Ogrody Działkowe są znakomitym miejscem rekreacji i kontaktu z naturą, który w mieście jest znacząco ograniczony.

### **O. KLUBY RODZICÓW**

Urząd Miasta Krakowa prowadzi projekt pn. „Kluby Rodziców”, którego głównym celem jest wspieranie rodzin z dziećmi oraz oczekujących na potomstwo. Wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom rodziców tworzy się miejsca pełniące funkcję przestrzeni przyjaznej rodzicom i dzieciom, w których mogą oni uzyskać fachowe poradnictwo specjalistów z różnych dziedzin, podzielić się doświadczeniem, dobrymi praktykami i problemami związanymi z wychowaniem dzieci oraz zintegrować z innymi rodzicami. Rodzinne Ogrody Działkowe wraz z domami działkowca stanowią idealną przestrzeń dla takich działań, ze względu na otoczenie zielenią i możliwość przeprowadzenia spotkań w plenerze. Ponadto uprawa warzyw i owoców, czyli możliwość pozyskania zdrowej, ekologicznej żywności jest tematem żywo interesującym rodziców małych dzieci, w związku z czym można to wykorzystać organizując warsztaty poruszające ten temat lub, idąc dalej, udostępniając klubom rodziców przestrzeń na prowadzenie własnych upraw.

### **P. RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE JAKO ŁĄCZNIK MIĘDZY RÓŻNYMI TERENAMI ZIELENI**

Aby tereny zieleni w mieście mogły dobrze pełnić swoje funkcje przyrodnicze i rekreacyjne, powinny tworzyć jeden ciągły system, połączony zielonymi ciągami pieszo-rowerowymi. Jest to ważne ze względu na bioróżnorodność - pozwala na zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz stwarza możliwość przemieszczania się po Krakowie pozostając stale na terenie zieleni. Jest to główne założenie tworzonej polityki rozwoju terenów zieleni pn. Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017-2030, której zadaniem jest integracja rozproszonej struktury zieleni miejskiej w ciągły system. Niektóre ogrody działkowe mogą pełnić funkcję takich łączników, dzięki stworzeniu ciągów pieszo-

rowerowych przechodzących przez ich teren i umożliwieniu przemieszczania się z jednego terenu zieleni na inny przez ogród działkowy.

**Wskaźniki realizacji:**

- rzeczywisty wymiar i skala dostępności otwartych terenów ogólnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych dla społeczności lokalnej,
- rzeczywista liczba przeprowadzonych imprez plenerowych, spotkań, zajęć, warsztatów itp.

**4. Opracowanie regulaminu korzystania z otwartych terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych**

**Opis zadania:**

Regulamin korzystania z otwartych terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych przez społeczność lokalną obowiązywał będzie wszystkich gości przebywających na terenie ogólnym ogrodu. W sposób jasny i precyzyjny powinien definiować zakres, prawa i obowiązki spacerowiczów i użytkowników sprzętu ogrodowego a także określać sankcje karne za jego nieprzestrzeganie. Regulamin korzystania z terenów wspólnych w otwartych Rodzinnych Ogrodach Działkowych nie może naruszać zapisów regulaminu ROD, określającego szczegółowe zasady zagospodarowania i korzystania z działek ogrodowych oraz funkcjonowania i zagospodarowania Rodzinnego Ogrodu Działkowego, a także zasady korzystania z terenu ogólnego i infrastruktury ogrodowej ani naruszać praw działkowców posiadających prawo do działki w danym Rodzinnym Ogrodzie Działkowym.

**Wskaźniki realizacji:**

- rzeczywista liczba opracowanych i podpisanych regulaminów korzystania z otwartych terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych

**5. Promowanie wśród społeczności lokalnej otwartych terenów ogólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych jako formy spędzania wolnego czasu**

**Opis zadania:**

Aby cel Programu został zrealizowany społeczność lokalna musi zostać poinformowana o możliwości korzystania z terenów ogólnych otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Niezbędna jest więc inicjatywa władz miasta i rad dzielnic w promowaniu i propagowaniu otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych jako formy rekreacji w mieście oraz informowaniu o zasadach ich udostępniania przez stowarzyszenia ogrodowe.

**Wskaźniki realizacji:**

- ilość odbiorców podejmowanych działań promocyjnych

- liczba osób korzystających z otwartych terenów wspólnych w Rodzinnych Ogrodach Działkowych
- Liczba osób uczestniczących w imprezach plenerowych i zorganizowanych na terenach ogólnych w otwartych Rodzinnych Ogrodach Działkowych, zajęciach dydaktycznych, kulturalnych i sportowych.

## 6. Regulacja stanów prawnych Rodzinnych Ogrodów Działkowych

### **Opis zadania:**

Beneficjentami Programu mogą zostać w pierwszej kolejności te Rodzinne Ogrody Działkowe, które posiadają uregulowany tytuł prawny do zagospodarowanych nieruchomości. W związku z powyższym konieczne jest przeprowadzenie przez Urząd Miasta Krakowa postępowań wyjaśniających i wydanie rozstrzygnięć w zakresie stwierdzenia nabycia prawa użytkownika zajmowanego gruntu, zgodnie z obowiązującą ustawą o rodzinnych ogrodach działkowych, co w znacznym stopniu przyczyni się również do stabilizacji sytuacji prawnej Rodzinnych Ogrodów Działkowych na terenie miasta i zachęci stowarzyszenia ogrodowe do podejmowania inicjatyw mających na celu ich otwarcie dla społeczności lokalnej.

### **Wskaźniki realizacji:**

- liczba wydanych decyzji administracyjnych w sprawie stwierdzenia nabycia prawa użytkownika nieruchomości zagospodarowanych pod ogrody działkowe.

## 7. Zintensyfikowanie działań mających na celu ujęcie Rodzinnych Ogrodów Działkowych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

### **Opis zadania :**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego jako główne akty planistyczne obowiązujące na terenie Gminy Miejskiej Kraków istotnie wpływają na pozycję prawną Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Powyższe akty prawa miejscowego decydują o przeznaczeniu terenu i warunkach jego zagospodarowania. Przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów Rodzinnych Ogrodów Działkowych pod zielenią działkową (ZD) stanowić będzie ochronę nie tylko ogrodów ale również działkowców i korzystających z otwartych terenów wspólnych mieszkańców miasta.

---

---

**Wskaźniki realizacji:**

-liczba Rodzinnych Ogrodów Działkowych przeznaczona w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zieleni działkową.

## 5. WDRAŻANIE I REALIZACJA PROGRAMU

### 5.1. REKOMENDACJE DOTYCZĄCE WDROŻENIA PROGRAMU

Wdrożenie Programu można rozpatrywać na trzech poziomach: organizacyjnym, merytorycznym i społecznym.

#### POZIOM ORGANIZACYJNY:

Program wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków powstał w oparciu o uchwałę nr XVIII/313/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie: ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dot. opracowania programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków. Realizacja zadań Programu leży w gestii Urzędu Miasta Krakowa. Koordynacją procesu wdrażania Programu zajmował się będzie wydział merytoryczny, pełniący funkcję jednostki realizującej Program.

Zakres zadań jednostki realizującej Program może obejmować:

- Dokonanie oceny Programu przed rozpoczęciem realizacji,
- Kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od beneficjentów Programu,
- Zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji Programu wśród beneficjentów,
- Zbieranie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji działań w ramach Programu,
- Przygotowanie corocznych sprawozdań z realizacji Programu,
- Weryfikacja i aktualizacja zapisów Programu we współpracy z jednostką monitorującą Program,
- Dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Programu.

#### POZIOM MERYTORYCZNY:

Poziom merytoryczny obejmuje faktyczny element wdrażania i monitorowania zadań zapisanych w Programie wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, przegląd zapisów i ich aktualizację. Na poziomie merytorycznym wiodącą rolę należy przypisać Porozumieniu podpisanemu ze stowarzyszeniami ogrodowymi, co zostało zapisane w zadaniu 2 niniejszego dokumentu. Treść porozumienia będzie wsparciem dla jednostki realizującej program, która powinna dokonywać okresowych ocen realizacji zadań Programu, przeglądów zapisów i proponować nowe sposoby i formy wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych.

#### Monitoring Programu, planowanie i sprawozdawczość

Jednostka monitorująca Program będzie spotykać się corocznie w celu monitorowania przebiegu realizacji działań wyznaczonych do realizacji w roku poprzednim. Przed tymi

---

---

spotkaniami podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania powinny przygotować sprawozdania z ich realizacji i przekazać je do jednostki realizującej Program.

Rolą jednostki monitorującej Program będzie ocena działań realizowanych w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie, identyfikacja i analiza problemów, które ograniczyły realizację wyznaczonych działań oraz proponowanie niezbędnych korekt i zmian w zakresie tych działań.

Jednostka realizująca Program przedłoży Prezydentowi sprawozdanie roczne z realizacji Programu w terminie do dnia 30 listopada danego roku.

W celu określenia dokładnego planu działania, etapów, sposobów i terminów realizacji poszczególnych zadań, sporządzony zostanie „Plan Realizacji Programu” na dany rok kalendarzowy. Plan pozwoli na kontrole, zestawienie i ocenę stopnia realizacji założonych celów z osiągniętymi. Podmioty odpowiedzialne za poszczególne zadania powinny przygotować plan ich realizacji i przekazać go w terminie do 30 czerwca każdego roku do jednostki realizującej program.

#### Przegląd aktualizacyjny Programu

Przed przystąpieniem do przeglądu zapisów jednostka realizująca Program powinna przygotować niezbędne dane i informacje dotyczące osiągnięcia wyznaczonych wskaźników, efektywności wdrażanych działań i kosztów finansowych. Weryfikacja i aktualizacja zapisów Programu powinna nastąpić we współpracy z jednostką monitorującą Program. W trakcie procesu aktualizacji Programu i wyznaczania nowych działań należy brać pod uwagę zarówno oczekiwania beneficjentów Programu jak i zmieniające się czynniki środowiska, nowe uregulowania prawne oraz możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

#### POZIOM SPOŁECZNY:

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków wśród społeczności lokalnej Krakowa i beneficjentów Programu. Realizacja założeń promocyjno – informacyjnych będzie leżeć w gestii jednostki realizującej Program.



## 5.2. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PROGRAMU

Ocena efektywności zaplanowanych zadań do realizacji w ramach Programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków będzie prowadzona przy pomocy wybranych z poniższej listy wskaźników osiągnięć jego realizacji:

- Liczba podmiotów zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym jako stowarzyszenie ogrodowe,
- Liczba Rodzinnych Ogrodów Działkowych będących beneficjentami Programu,
- Liczba przekazanych gruntów przez Miasto i Skarb Państwa pod Rodzinne Ogrody Działkowe,
- Zaplanowana kwota przeznaczona na dotację celową z budżetu Gminy na realizację Programu
- Faktyczna kwota przeznaczona na dotację celową z budżetu Gminy na realizację Programu
- Rozdysponowana kwota dotacji dla beneficjentów Programu
- Liczba beneficjentów, którzy otrzymali dotację celową z budżetu Gminy w związku z Programem
- Liczba Rodzinnych Ogrodów Działkowych, co do których prowadzące je stowarzyszenie ogrodowe wyraziło chęć otwarcia na społeczność lokalną,
- Liczba podpisanych porozumień dotyczących otwarcia terenów Rodzinnych Ogrodów Działkowych na społeczność lokalną
- Liczba Rodzinnych Ogrodów Działkowych faktycznie pełniących funkcje otwartych na społeczność lokalną
- Liczba przeprowadzonych imprez plenerowych, spotkań, warsztatów itp. w Rodzinnych Ogrodach Działkowych
- Szacowana liczba osób które będą korzystać z terenów otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych
- Przybliżona liczba osób które skorzystały w ramach Programu z terenów otwartych Rodzinnych Ogrodów Działkowych

W celu efektywnej realizacji Programu wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych funkcjonujących na obszarze Gminy Miejskiej Kraków niezbędne jest nie tylko działanie jego głównego wykonawcy – Prezydenta Miasta Krakowa ale udział całej społeczności lokalnej zarówno w wymiarze indywidualnej aktywności jak i zorganizowanych środowisk oraz instytucji społecznych i zawodowych. Na głównych realizatorach Programu ciąży zatem szczególnie obowiązek uświadamiania i pozyskiwania podmiotów tworzących wspólnotę Krakowa. Tylko wspólne działanie władz miasta, stowarzyszeń ogrodowych Rodzinnych Ogrodów Działkowych i lokalnej społeczności jest gwarantem skutecznej realizacji przedmiotowego Programu.